

A HOLNAP MAGYARORSZÁGA¹

A MAGYAR revíziós mozgalom kritikáját igyekezett megírni egy Asvájci francia író, Aldo Dami „La Hongrie de Demain“ című nemrégiben Párizsban megjelent könyvében. Álláspontját, amelyből bírálatában kiindul, könyvének 62. és 63. lapjain a következőkbe foglaltan jelzi:

Nem tartozik azok közé, akik azt hiszik, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia szétdarabolása hiba volt. Ellenkezően, a monarchia, sőt részben Magyarország feldarabolása nemcsak szükségszerű, hanem egyenesen spontán volt. Ha nem a párizsi békeszerződések hajtották volna végre, magától is szétesett volna. Az a vélekedés, hogy a monarchia fenntartása az európai hatalmi egyensúly követelménye, nem egyéb, mint a régi diplomáciai iskola tévedése. Nem az a baj, hogy szétdarabolták, hanem az, hogy e súlyos műveletet rosszul hajtották végre. A magyar revíziós mozgalom bírálatát tulajdonképpen azért írta meg, hogy megmutassa, miként kellett volna Magyarország feldarabolását akként végrehajtani, hogy megfelelően az igazságosság követelményeinek, ne szolgálhasson okul arra, hogy az igazságtalanul megcsonkított magyar nemzet elkeseredése és államának jelenlegi súlyos földrajzi és gazdasági helyzete által sugalmazott irredentizmusa állandó veszedelmezítője legyen Európa békéjének.

Könyvének „Előszavában beszámol arról is, hogy mik voltak azok az okok, tények és körülmények, amelyek arra bírták, hogy Magyarország megcsonkítását abban a mértékben, amelyben a trianoni békeszerződés rendelkezéseit végrehajtották, igazságtalannak, sőt Európa békéjére veszedelmesnek ítélje és megváltoztatása érdekében szót emeljen.

Azt mondja: mikor 1919-ben a trianoni békeszerződés rendelkezései előtte ismeretessé lettek, azonnal érezte, hogy igazságtalanok és hogy az összes szerződések között a legszigorúbbak, noha Magyarországról akkor, holmi földrajzi, etnikai és nyelvészeti általánosságoknál alig tudott valamivel többet. Azóta két ízben is hosszabb ideig tartózkodott Magyarországon. Volt Belgrádban, Csehországban, ahol a kisantant, illetékes köreivel érintkezett. Azok a tapasztalatok, amelyeket ez alkalmakkor szerzett, megerősítették első impresszióit. És most, mikor Európa érdeklődése Magyarország felé fordult és a trianoni békeszerződés felülvizsgálása érdekében egyre növekedő mozgalom indult meg, elérkezettnek látta az időt, hogy szerzett tapasztalatainak eredményeit könyvében leírja. Adatai szembeállíthatók a trianoni szer-

^{x)} Aldo Dami: La Hongrie de Demain. Critique des-programmes révisionistes. Paris. André Deplench.

zódés sérthetlenségét védelmező írók adataival és így könyvének elolvasása után mindenki maga állapíthatja meg a tárgyilagos igazságot. Nemcsak azt tudja, hogy a nemzetközi atmoszféra nem kedvező a revízióra, hanem azt is, hogy egy könyv, sőt száz sem elegendő, hogy a revízió kérdése napirendre kerüljön, de az igazság hangoztatása mégis hozzájárulhat, hogy mikor a változás lehetséges lesz, akkorra előkészítse a revízió útját.

Könyvének első fejezetében mindenekelőtt megállapítja, hogy a revíziós mozgalom terjedőben van, sőt amily mértékben terjed, úgy enyhül és tisztul meg követeléseiben. A revanchardok lármája kezd elhallgatni és a terjedő mozgalom mindinkább a szövetségi paktum 19. §-ára helyezkedve, békés úton igyekszik a trianoni szerződés revízióját napirendre tűzetni. E fordulat szerinte attól az időponttól kezdődik, amelyben Németország belépett a Nemzetek Szövetségébe. A többi legyőzött nemzetek sokkal gyengébbek, hogysen a szerződések revíziója érdekében felléphessenek. Azonkívül Stresemann ügyes diplomata, aki a győző hatalmak által irányadóvá tett nemzetiségi elvet az antant ellen tudta fordítani, amivel megosztja egymás között az egykori szövetségeseiket. Körülbelül úgy jár el, mint a bécsi kongresszuson Talleyrand, aki azzal, hogy a legitimitás elvét, amely nemcsak alapjául szolgált a Szent Szövetségnek, hanem a győzelem kivívásához is hozzájárult, a magáévá tette és segítségével megmentette Franciaország integritását.

Az 1919-i párizsi békeszerződések abban különböznek az előző békéktől, hogy a háborús bűnösség felvetésével erkölcsi alapra helyezkedtek. Ez az oka, hogy nem ismernek kárpótlást, csak jóvátételt. A bűnösnek jóvá kell tenni a háború által okozott károkat. Bizonyára egyoldalú felfogása az erkölcsnek. A győző felfogása, amelyet a legyőzött lelkiismerete visszautasít. A nemzetiségi elvet, amely a népek önrendelkezési jogába van burkolva, Wilson tette irányadóvá a monarchiával szemben; — csakhogy a népek Önrendelkezési jogának rovására e békeszerződésekben a stratégiai és a gazdasági szükségesség elve érvényesült. Az eredmény az lett, hogy „felfordították az idő által szentesített helyzetet. Visszamentek a történet nevében ezer évvel“, csakhogy megváltoztassák az idő által megszentelt etnikai helyzetet. De ki tudja megmondani, hol kezdődött az a történet, amely a jelenlegi etnikai helyzetet előidézte? A népek önrendelkezési jogának elve megkövetelte volna, hogy minden területi változást népszavazás döntsön el. A népszavazást Magyarországgal szemben csak az egy soproni esetben alkalmazták és pedig Millerand nyilatkozata szerint azért, mert a helyzetet úgy sem igen változtatott volna. Sopron esete ellenkezőt bizonyít. E város sorsát népszavazás döntötte el, aminek következtében mind a két fél megnyugodott a döntésben. Ha a népszavazást egyebütt is alkalmazták volna, a megnyugvás általános lett volna még abban az esetben is, ha Millerand nyilatkozatának megfelelően a jelenlegi helyzethez képest semmi jelentékeny változásnak sem lett volna okozója.

Megállapítván a revíziós gondolat fokozatos előhaladását, nem mulasztja el hozzátenni, hogy az előhaladó idő gyengíteni fogja a revíziós gondolatot. Mentői hosszabb ideig tart a jelenlegi állapot, annál inkább megszilárdul és magára ölti a legitim jelleget. Ennélfogva időhaladtával egyre forradalmibb jellegű lesz minden revíziós törekvés. Ha valaki 1815-ben felvetette volna Lengyelország visszaállítását, bolondnak tartották volna nemcsak azok a hatalmak, amelyek annak idején felosztották, hanem még a francia államférfiak is.

Azt mondják, hogy a háborút az irredentizmus idézte elő. Igaz, de az is igazság, hogy a háború egész sorát keltette életre a különböző irredentizmusnak, mivel alkalmid szolgált, hogy azok egyetlen csapással érvényesülhessenek. így lett, mint kollektív pszichológiai jelenség retrospektív úton az elnyomás a háború közvetlen okozójává. A revízió érdekében folyton erősödő mozgalom van az európai közvéleményben. Németország lemondott a nyugati határról, de nem mondott le a keletiről, amelyet nem ugyan fegyverrel, hanem békés úton meg akar változtatni. A népszövetségi paktum 19. §-ának tehát napirendre kell kerülnie — eltekintve attól, hogy egyetlen területi rendezés sem tartott századokon át.

Hogy az európai közvélemény nem kedvező a revíziós törekvésekkel szemben, annak több oka van. A háborúban részt nem vett semlegesek attól félnek, hogy új háború lehet belőle. A győzők ellene vannak, mert ellenkezik érdekeikkel. Franciaország nemcsak Elzászért ellenzi, hanem a szerződések katonai és gazdasági kikötéseier is. E békék erkölcsi alapja a Schuldfrage. Ha ez megoldól, akkor összeomlik a rajta nyugvó egész építmény. Franciaországot és Angliát most is azok kormányozzák, akik a háborúban és a párizsi békeszerződések idejében. Érthető, ha ezek nem akarnak hozzájárulni alkotásuk megsemmisítéséhez.

Magyarországnak saját külön nehézségei is vannak. Belső politikája miatt nem szeretik a liberálisok és a radikálisok. Ezt a hangulatot a kisantant sikeresen ki tudja ellene használni, A francia jobboldal barátja a konzervatív Magyarországnak, de nem szereti a kisantantot, mert Szerbia radikális parasztszág, Csehország pedig lényegében marxista köztársaság. Magyarországnak barátai közé tartoznak a szélsőséges francia radikálisok, mert ellenségei a militarista imperializmusnak, amely a párizsi békéket diktálta. Ezeknek hatását semlegesíti az a hibájuk, hogy a bűnösséget egészen Franciaországra hárítják, amely felfogást a francia közvélemény sohasem fog magáévá tenni. A revíziós gondolat csak úgy fog győzedelmeskedni, ha azok, akik sürgetik, egyedül az igazságosság alapjára helyezkednek.

A revíziós gondolat előretörésének nagy lökést adott Rothermere akciója. Ez akciónak is nagy hibái vannak. Egyik legnagyobb hibája, hogy a revíziót nagyon könnyűnek tartja. Ha e hit állandósulna a magyar közvéleményben, könnyen súlyos és a revízióra hátrányos hatású csalódást okozhat. Hibája az is, hogy a revíziót a kisebbségi kérdés rovására kezeli. Nem igen látszik törődni a revízió után is idegen uralom alatt maradó magyarok sorsával. Nagy hibája ez akciónak, hogy túlságosan heves. Ha csendesebb és mérsékeltabb volna, többet használna. Megvan azonban az az előnye, hogy kitartó és igen széles körre kiterjedő.

Nagy akadálya a revíziós gondolat sikeres előhaladásának az ezeréves integer Magyarország mítosza. Ennek megvalósítását az európai közvélemény nem akarja, de népszavazással sem lehetne megvalósítani. Nem tehető fel, hogy a románok, szerbek vagy a tótok többsége rászavazna, hogy visszacsaphassanak az ezeréves Magyarországhoz.

Tanulságosan hasonlítja össze a trianoni és a frankfurti békeszerződéseket. Elzász elvesztése kisebb csapás volt Franciaországra és később — legalább részben — mégis egy nagy háború okozója lett. 1871-ben Elzászban 20% franciával szemben 80% németet csatoltak vissza Németországhoz. Erdélyben a népességnek közel 50%-a nejr volt román. Ha a frankfurti békeszerződés a népek önrendelkezési jogára lett volna alapítva, a visszacsatolás e szempontból teljesen igazolható lett volna, de igazolható lett volna történeti szempontból,

mert Elzászt csak 200 évvel előbb szakították el Németországtól. Igazolt lett volna erkölcsileg, mert e háborúban a franciák voltak a támadók, amint azt maga III. Napoleon is elismerte. Erdély ezer évig egy volt Magyarországgal. Magyarország a világháborúban nem, vagy legkevésbé volt bűnös — az összes hadviselő nemzetek között, — mégis őt büntették legsúlyosabban. Az antanthatalmak békediktátorai a trianoni békeszerződésben többszörösen megsértették saját elveiket, amelyeket a kötendő békék alapjául eleve felállítottak.

E békeszerződések a nemzetek jogainak védelme érdekében tervezték, de tényleg gazdasági és stratégiai szükség által parancsolt békék lettek belőlük. A népek önrendelkezési jogát felcserélték a győzők nemzetiségi elvével — de ezt is megsértették szemben sokmillió más nemzetiségű emberrel s így büntető békévé tették, kielégítve benne a területre vágyó népek bosszúszomját azon címen, hogy felszabadították az elnyomott népeket. Meghamisított elveik alkalmazásában sem voltak következetesek. Amiket a népek önrendelkezését és a régi történeti alapokra való visszamenést illetően Lengyelország javára alkalmaztak, esetenként Magyarország ellen fordították.

Hogy Magyarországot a trianoni békében ilyen kegyetlenül büntették meg, arra vonatkozóan igazolásul a nemzetiségi elnyomás érve sem szolgálhat. A nemzetiségek Magyarországon későbbi bevándorlók és annak területén szaporodtak el és fejlődtek ki. A régi Magyarországon nem volt nemzetiségi kérdés. A románoknál is csak parasztlázadások voltak. 1848-ban Ausztria izgatta fel a nemzetiségeket a magyarok ellen. Nem igaz, hogy a magyar kormányzat elhanyagolta volna a nemzetiségi vidékeket. Ellenkezően, gazdaságilag és kultúráilag e vidékeket favorizálta a magyar Alföld rovására. A tótok által lakott Felvidéken egyetlen falu sem volt iskola nélkül. A magyarországi nemzetiségi mozgalmak irredentizmusok voltak és ha a magyar kormányzat teljesítette volna a nemzetiségek politikai követeléseit, ma még kisebb volna Csonka-Magyarország területe. A magyarság elszaporodását a nemzetiségek által lakott vidékek városaiban nem az erőszakos magyarosítás, hanem a magyar falusi földműves nép „exode rurale” -ja magyarozza meg. Franciaország elnyomta és asszimilálta a maga idegenajkú lakosait. Franciaországot ezért 1815-ben és 1919-ben megjutalmazták, Magyarországot pedig megbüntették. A trianoni béke nem a népek önrendelkezési jogára volt felépítve, hanem durva nemzetiségi elvre és az ennek érdekében folytatott propagandára. Magyarország megcsonkítása gyűlölködő nemzetiségi propagandának volt az eredménye.

Csonka-Magyarország határaival foglalkozva, megállapítja, hogy azok sehol sem felelnek meg a szerződések előre megállapított alapelveinek, mert mindenütt nagy magyar tömegeket hagytak e határokon kívül idegen uralom alatt. A revízió ennél fogva nem lehet más, mint e határoknak a békeszerződés alapelveinek megfelelő megváltoztatása. E határok a párizsi szerződések alapelveinek értelmében a trianoni szerződés minden sérelme nélkül megváltoztathatók. Mikor 1920-ban arról volt szó, hogy a magyarok a bolsevikiek által veszedelmesen szorongatott Lengyelországnak fegyveres segítséget nyújtsanak, Paléologue a határkiigazítást viszonzásul megígérte. Franciaország tehát hivatalosan is elismerte a revízió lehetőségét.

Ezeknek megállapítása után a Magyar Revíziós Liga kiadványainak alapján a Liga azon tervezetével foglalkozik, amelyet a magyar részről elfogadhatónak lehetne tekinteni. Hozzáteszi, hogy e tervezet csak adatok összeállítása, anyagául eshetőleges revíziós eljárásnak, de semmi-

képen sem tekinthető magyar részről jövő ajánlatnak, mert ilyen ajánlatot a magyarok nem tehetnek. A revíziót sürgetőknek, ha azt akarják, hogy a revíziós gondolatot az európai közvélemény magáévá tegye, a területi követelések felállításában mérsékletet kell tanúsítaniok. Lehetőleg csak tiszta magyar területek visszacsatolására kell gondolni. A Magyar Revíziós Liga tervezete vét e követelmény ellen és azért nem szolgálhat alapjául a revíziós eljárásnak. Ez ok miatt Aldo Dami egy újabb tervezetet csinált, amelynek értelmében kisebb terület és kevesebb magyarság csatoltatnék vissza Magyarországhoz, mint a Liga tervezete szerint, de nagyobb terület és több magyarság, mint Rothermere lord szerint. A „Holnap Magyarországa“ (La Hongrie de Demain) a tőle tervezett új határok között elterülő Csonka-Magyarország lenne.

Amíg Rothermere új Csonka-Magyarországának a jelenleginél kerekaszámban 1,600.000 magyarral és — nem számítva a visszakerülő pár ezer németet — alig 200.000 tóttal, románnal és szerbvel lenne több lakossága, addig a Holnap Magyarországnak nem egészen 2 millió magyarral és 1½ millió nemmagyarral. Legtöbb magyar ez esetben is Erdélyben maradna vissza: 1,176.000 szemben a jelenlegi 1,666.000-rel. Ezek közül 900.000-nek nemzeti autonómia biztosítatnék és így tulajdonképpen teljesen román uralom alatt, mint népkisebbség, csak 300.000 maradna.

Aldo Dami könyvének majdnem egy harmadát foglalják le azok a földrajzi, gazdasági, etnikai statisztikai kimutatások, magyarázatok és térképek, amelyekkel nemcsak megokolja ezt a tervezetét, hanem azt is igyekszik kimutatni, hogy a magyar kérdés területi megoldásának legelfogadhatóbb módja az általa javasolt új Csonka-Magyarország megalkotása lenne. Erre vonatkozó javaslatát nagy készütséggel összeállított adatokkal és érvekkel támogatja. Meglátszik, hogy könyvét a helyszínen végzett s a magyar források részletes felhasználásával beható tanulmányra támaszkodva írta meg. Kétségtelenül azon kevés számú idegenek közé tartozik, aki saját szemével látott és a tárgy teljes ismeretével írta meg könyvét.

E könyv azonban nem a Holnap Magyarországnak tervéért érdemli meg a magyar közvélemény figyelmét, hanem azért a bevezető részért, amely megokolása az általa tervezett Holnap Magyarországnak és amelyet röviden és hézagosan összefoglalva, a fennebbiekben ismerttem.

Két évvel ezelőtt a Magyar Revíziós Liga megalakulásának alkalmával e folyóirat legelső számában a revízió kérdésével kapcsolatosan a következőket írtam:

„Az a küzdelem, amelyre lord Rothermere vállalkozott s amelyhez segítőtársul a magyar társadalom a „Magyar Revíziós Liga“ keretében melléje állott, nem lesz sem rövid, sem könnyű. Ellenkezően, hosszú és nehéz. Sőt valószínű, hogy több akciója sikertelen marad. A párizsi békeszerződések nem hasonlítanak Jerikó falaihoz, amelyek hangos trombitaharsogásra összeomlottak. A legmodernebb erődítmények, amelyeket csak kitartó és rendszeres ostrommal lehet megívni. Az ilyen vállalat sikeres végrehajtásához nagyobb szükség van az ostromló fél erős akaratára, hidegvérű megfontoltságára és szívós kitartására, mint huszáros lendületre és lelkesült merészségre. Ezért nem jogosulatlan

az a kérdés, hogy a magyar társadalom sikeresen felhasználható-e egy ilyen, temperamentumunknak szokatlan, sőt vele ellentétes modorú szellemi hadviselésre?“

Ez idő óta két év telt el és így a magyar revíziós mozgalomnak már múltja is van. E múltnak voltak sikerei és olyan epizódjai, amelyek talán nem voltak elkerülhetők, de nagyon jó lett volna, ha meg nem történtek volna. A Holnap Magyarországnak fennebb ismertetett indokolása éppen ezért érdemi meg, hogy a magyar revíziós mozgalom vezetői különösebb figyelemmel olvassák el, hogy az eddigi tévedések és hibák ne ismétlődjenek.

Aldo Daminak Rothermere akciója ellen egyik kifogása, hogy a revízió mellett a kisebbségi kérdést csak másod- vagy harmadrangú kérdésnek tekinti, pedig ez a revízióval egyenlő fontosságú. Hozzátehetjük, hogy az maradna még akkor is, ha sikerülne egy olyan revízió» amelyik visszaállítaná a magyar államnak ezeréves régi határait. A revízió akármelyik alakjában csak közelebbi vagy távolabbi cél. A magyar kisebbségi kérdés ellenben élő valóság és égető napi aktualitás. Nem túlzás az a megállapítás, hogy a magyar revíziós mozgalom bizonyos mértékig az idegen uralom alatt szenvedő magyar kisebbségek sorsa iránt való érdeklődést a közvéleményben háttérbe szorította. Ennek ellensúlyozásául a revíziós mozgalom vezetőinek a kisebbségi kérdést éppen olyan elhatározottsággal kell felkarolniuk, mint a határok megváltoztatásának ügyét. A magyar kisebbségek az idegen uralom alatt azon erkölcsi védelem nélkül, amelyet nekik a művelt világ érdeklődése és erkölcsi támogatása nyújthat, napról-napra tért veszítenek. A revízióknak pedig anyagi, jogi és erkölcsi alapja az a tény, hogy a trianoni béke jelentékeny magyar többség által lakott területeket szakított el a saját államában élő magyar nemzettől. Ha egy pár évtized múlva nem lesznek idegen uralom alatt jelentékeny magyar többség által lakott területek, akkor lehetetlen lesz mindenféle revízió.

A magyar revíziós mozgalom vezetőinek a dolog természete szerint első kötelességük az volt, hogy a magyar közvéleményt a revízió erkölcsi és anyagi támogatására eleven és hatásos belső propagandával megnyerjék. A propaganda fogalmával együtt jár, hogy az a közönség megnyerése végett a célnak inkább könnyű elérhetőségét varázsolja az érdekeltek elé, mint felsorolja a nehézségeket. A propagandának előnye, hogy lelkesít, az akaratot a felizgatott érzés segítségével elhatározásra és cselekvésre bírja. Gyengesége, hogy a tömegeket nem neveli rendszeres és kitartó munkásságra.

Aldo Dami könyvében többször rámutat azokra a nehézségekre, amelyek a magyar revíziós törekvéseknek útjukban állanak, de amelyekkel számolni kell, hogy legyőzhetők legyenek és hogy a lelkesedést csüggedés ne váltsa fel. A revíziós mozgalom vezetőinek a közvéleményt meg kell ismertetni ezekkel a nehézségekkel, mert másképpen a revízió érdekében folytatandó kitartó és rendszeres munkára nem lesz ránevelhető. A magyar közvéleményt hozzá kell szoktatni a revízió kérdésében nemcsak a magunk igazságához, hanem a rideg valóság objektív igazságához is. Könyvének 128. és következő lapjain egész

fejezetet ír a szükséges mérsékletéről. (La modération nécessaire.) Ezt a szükséges mérsékletet sohasem fogja megszerezni a magyar közvélemény, ha meg nem ismertetik vele azokat a nehézségeket, amelyek útjában állanak a revíziós gondolat győzelmének. Aldo Dami a mérsékletet a területi követelésekre vonatkozóan tartja szükségesnek. Miután a revízió kérdése még távolról sincs a fejlődésnek abban az állapotában, hogy aktuálisnak lenne tekinthető, ezidőszerint sokkal fontosabb e mérséklet a módszer és a taktika kérdésében. A revízió kérdése jelenleg még csak az előkészítés állapotában van. Okos és kitartó propagandával kell megnyernünk számára az európai közvéleményt és türelemmel várni, míg a nemzetközi politikában annyira megérik a helyzet, hogy a kormány részéről a siker biztos kilátásával diplomáciai úton is fel lesz vethető. A kormány feladata felismerni az alkalmas időpontot és a kedvező nemzetközi politikai helyzetet, amelyben a revízió érdekében lépéseket tehet.

A revízió útjában álló nehézségek nem ismeréséből és a kedvező jelenségeknek tájékozatlanság okozta félreismeréséből származik a közvélemény egy bizonyos részének, sőt a politikai közélet és a publicisztika némely vezető egyéniségének is az a vélekedése, hogy a kormány hibás abban, hogy a revízió még mindig csak a propagandisztikus előkészítés állapotában van és nem tárgya a hivatalos nemzetközi politikának. Akik így vélekednek, megfeledkeznek arról a nemzetközi helyzetről, amelyet a trianoni békeszerződés osztályrészéül juttatott Csonka-Magyarországnak, amely még a teljes elszigeteltségnél is rosszabb volt. Tökéletes magárahagyatottságnak csak azért nem volt nevezhető, mert a területén megosztott államok ellenséges érzéstől áthatott szövetkezése vasgyűrűként fogta körül. A népek közvéleményét valamely ügynek igazsága erejével, a szenvedés részvétet keltő érzésével lehet megnyerni. Az államok szövetkezésének alapja pedig a kölcsönös érdekek találkozása. Az előbbi az emberi lélek általános vonása, folyamánya a részvételnek nevezett emberi erénynek, amelynek mindenütt és minden időben megtalálható alapja van az emberi lélekben. Az utóbbinak alapja az érdek, amely nem eszmei, hanem anyagi vonatkozású s amelynek kölcsönös találkozása az emberi lélekérzés világával nem kapcsolatos véltlenségektől, vagy adottságoktól függ.

Van a magyar közvéleményben azoknak, akik elégedetlenek a kormány revíziós magatartásával, egy másik mérsékeltbb és talán nagyobb csoportja is, amelyik nem azért hibáztatja a kormányt, hogy nem veti fel hivatalosan akár a nagyhatalmak kormányai, akár a Nemzetek Szövetsége előtt a revízió kérdését, hanem azért, hogy nem támogatja külügyi képviselote útján eléggé a magyar társadalomnak azokat a megbízottait vagy önkénytes képviselőit, akik külföldön a revízió érdekében tevékenységet fejtenek ki. Ilyen vádat aligha emelne az, akinek jártassága van az olyan nemzetközi vonatkozású mozgalmak történetében, amelyek kapcsolatosak valamely nemzetnek olyan aspirációival, amelyeknek magvalósulása a tényleges nemzetközi helyzetbe és hatalmi érdekekbe ütközik, de amelyekről a nemzet, ha önmagát megtagadni nem akarja, sohasem mondhat le. A nemzetek külügyi képviselotének nem az a feladata, hogy az ilyen természetű

nemzeti törekvéseknek hivatalos propagandistájává szegődjék és ezzel a köteles lojalitással ellentétben esetleg megsértse annak az államnak valódi vagy csak képzelt érdekeit is, amelynek területén hivatva van kormányát képviselni.

A külügyi képviseletnek ilyen kérdésekben feladata nem az aktív közreműködés, hanem az az együttérzés, amely lelkiileg a nemzet minden tagját áthatja, és amely lehetővé teszi a legóvatosabb diplomatának is, hogy megtalálja a legalkalmasabb módokat és eszközöket a közvélemény megbízottai munkájának támogatására. A külügyi képviseletnek nem szabad elfordulni, még kevésbé szembe fordulni a társadalom nemzetközi propaganda-munkásságával, de tudnia kell azt a háttérből támogatni, sőt irányítani is. Engedni, sőt elő kell segíteni, hogy egy feladata magaslatán álló nem hivatalos sajtódiplomácia alakuljon ki, amely hivatalos felelősségtől mentesen elvégezheti az előkészítésnek azt a munkáját, amelyet egy állam hivatalos külképviselete sem vállalhat magára. A revíziós mozgalom vezetőinek ebben az irányban kettős feladatuk van. Először mérsékelni a közvéleményt azon követeléseiben, amelyeket hajlandó a revíziós mozgalom sikere érdekében, igen sokszor nem vetve számot a viszonyokkal és lehetőségekkel, külügyi képviseletünkkel szemben felállítani. Másodszor, megfelelő módon odahatni, hogy külügyi képviseletünk mentői rövidebb idő alatt felismerje fontosságát annak a szerepnek, amelyet a revíziós mozgalom érdekében magára kell vállalnia. A megváltozott helyzet új utak, eszközök és eljárások keresését teszi kötelességévé még a régi embereknek is. A magyar külügyi képviseletnek nem lesz nehéz a revíziós mozgalom támogatását illetően ez új utakat, eszközöket és eljárásokat megtalálni, ha fáradságot vesz magának egy kissé megfigyelni és tanulmányozni a kisantant külügyi képviseliteinek eljárását, nem feledve el azt az igazságot, hogy legtöbb hasznát a harcban mindig annak vesszük, mit az ellenségtől tanultunk.

Bíráló figyelemmel kísérvén a revíziós mozgalom kétéves történetét, lehetetlen fel nem ismerni az iránta érdeklődő közvéleményben egy olyan árnyalatot, amelyik hajlandó a revízió útjában álló külpolitikai nehézségeket a kormány belső politikájával szorosabb kapcsolatba hozni, — sőt e nehézségekért majdnem kizárólagosan ezt a politikát tenni felelőssé. Erre Aldo Dami is rámutatott könyvében, mikor megállapította, hogy a nyugati államok liberális és radikális politikusainak álláspontja a revízióra a magyar kormány belpolitikájának konzervatívizmusa, sőt reakcionárius volta miatt nem kedvező. Ez valószínű igazság. De az is bizonyos, hogy ha a magyar kormány, megváltoztatva jelenlegi belpolitikáját, a revízió sikerének kedvéért elmenne egészen a szélső radikalizmusig, akkor viszont szemben találná magával az összes jobboldali és nacionalista pártfrakciókat. Ily módon nem tehetne egyebet, mint eljátszani a mesebeli molnár és fia szerepét.

A revízió sikere nem a kormány belpolitikájának milyenségétől függ, hanem a benne rejlő igazságtól. Attól a ténytől, hogy a trianoni béke — a párizsi békeszerződések legfőbb alapelveivel, a népek önrendelkezési jogával ellentétben az anyaország magyarságával összefüggő

tömegben élő millióit a magyar nemzetnek szakította el és vetette azoknak minden megkérdése nélkül idegen uralom alá. Ez a béke a régi Magyarország nemzetiségeit felszabadította az állítólagos elnyomás alól, de az ezer év óta saját államában élő szabad magyar nemzetnek millióit tette alacsonyabb kultúrájú államok uralkodó nemzeteinek szolgájává. A párizsi békeszerződések felosztották az Osztrák-Magyar Monarchiát, hogy új nemzeti államok, alkotásával megoldják annak nemzetiségi kérdését a háború egyik legfőbb okának kiküszöbölése végett, — de helyébe tették a kisebbségi kérdést és ezzel újabb háború veszedelmes sárkányfogait ültették el Közép-Európa talajába. A revízió kérdése egy új háború megelőzésével, Európa békéjével és nyugalomával van kapcsolatban, nem pedig a magyar kormányok ilyen vagy olyan irányú belpolitikájával. A revíziós mozgalom vezetőinek küzdeniük kell éppen magának a revízióért az ellen, hogy a magyar közvéleményben elterjedhessen az a felfogás, hogy a magyar belpolitika bármilyen iránya és a revízió sikere között szoros vagy éppen döntő kapcsolat van. A kettő egymástól független.

Aki az átlagos magyar közvélemény viselkedését szemben a revíziós mozgalommal figyelemmel kísérte, bizonyára észrevett benne egy olyan árnyalatot, amelyik a maga közömbösségét és jóra való restségét azzal igyekezik palástolni, hogy a revíziós mozgalom sugalmazója tulajdonképpen a lekapcsolt területekről származó csonkamagyarországi értelmiség lelkében élő vágyakozás és fájdalom és így annak sikere az ő érdeke, valamint ébrentartása is az ő kötelessége. E felfogásnak erkölcsi értéke és igazsága éppen annyi, mint annak, amelyik azt hirdeti, hogy a tőlünk elszakított területek visszakapcsolása anyagi megélhetésünkért szükséges és azért, hogy legyen tér, ahol feleszámú ifjú értelmiségünket a különböző életpályákon elhelyezhessük. A revíziós mozgalomnak nemcsak külső — nemzetközi propagandája van, hanem belső is. Ez utóbbinak feladata az ilyen s hozzá hasonló felfogással szembeszállani. Beoltani nemcsak az értelmiségnek, hanem a nép fiainak is lelkébe, hogy az idegen uralom alatt szenvedő három millió magyar sorsa becsületünk és lelkiismeretünk kérdése. Felelősek vagyunk sorsukért, mert megfogyatkozásuk, vagy elpusztulásuk az egész magyar faj életben maradásának kérdése.

A revíziós mozgalom vezetői nemcsak a revízió érdekében folytatandó külső és belső propaganda terhet vállalták magukra, hanem egyszersmind egy nagy nemzetnevelő feladat elvégzését is. Ránevelését a magyar nemzetnek nemcsak a területi integritás részben vagy egészben való visszaszerzésére, hanem a faji integritás megvédelmezésére is. A területet elvehették tőlünk, de azt kedvező és szerencsés körülmények között visszaszerezhetjük, mert nem fog megsemmisülni. A hazát nem annyira a hegyek, völgyek, a síkságok és a vizek alkotják, mint az emberek, akik rajta laknak. Ha a magyarság az idegen uralom mostoha kormányzata következtében e területeken részben vagy egészben elvész, — akkor el fogjuk veszíteni a területekhez való legerősebb jogcímünket is, amely esetben a revízióra még csak nem is gondolhatunk.

Sokszor lehet hallám önmagunk részéről felvetve a következő

vádat: Bennünk magyarokban nincs elég erős nemzeti érzés. Ellenfeleink minden sikerüket a miénknél erősebb intranszignens nemzeti érzésüknek köszönhetik. Mint a legtöbb általánosításban, ebben is nagyon kevés igazság van. A mi hibánk nem ez érzés gyengeségében, hanem fegyelmezetlenségében van. Zrínyi Miklós arra az önmaga által felvetett kérdésre: „miért lettünk csúfsága a nemzeteknek és prédája ellenségünknek, valahonnan jön?” — azt feleli: „A vitézség diszplinája meg nem tartásáért.” Nemzeti érzésünk, vágyaink és akarataink fegyelmezetlensége a mi legnagyobb hibánk és ez a hibánk rányomta bélyegét arra a munkásságra is, amelyet a magyar társadalom a trianoni béke aláírása óta a magyar igazság érdekében úgy idehaza, mint külföldön kifejtett. Legalább féltucat nagyobb társadalmi szervezet folytat ebben az irányban többé-kevésbé elismerésre méltó munkásságot igen kiváló férfiak vezetése alatt és közreműködése mellett. Azt sem lehetne mondani, hogy a magyar társadalom e szervezetek törekvéseivel szemben közömbös magatartást tanúsítana. De e munkásságnak még sincs meg az az eredménye, amelyet tőle várni lehetne és pedig azért, mert e szervezetek munkásságában nincs egység és tervszerűség. Igen sokszor — ketten-hárman fáradoznak — egymásról többször semmit sem tudva — olyan feladatok megoldásán és végzik külön-külön hiányosan, félig meddig, amelyeket kevesebb fáradsággal és költséggel egyik is jobban megoldhatott volna, ha tervszerű központi irányítás vezette volna.

Trianon óta a magyar nemzeti politikának két sarkpontja van: a revízió és az idegen uralom alatt szenvedő magyar kisebbségek kérdése. Egyiknek megoldása sem függ csupán tőlünk. Érettük nem tehetünk egyebet, mint kitartóan küzdeni, míg meg nem oldódnak valamelyes ránk nézve kedvező és előnyös formában. Ez a határidő inkább távolabbi, mint közelebbi. Úgy kellene rájuk vonatkozó társadalmi akciónk mozgató gépezetét berendezni, hogy a magyar társadalom ki ne fogyjon anyagi és erkölcsi erőiből, bármilyen hosszú ideig is tartson ez a küzdelem. Kérdés, hogy a magyar társadalom megbírja-e azt a terhet, amelyet ezeknek a különféle szervezeteknek fenntartása vállaira rak? Nem kellene-e tízévi próbálgatás tapasztalatai alapján e társadalmi munkásságot egységes terv szerint és középponti vezetés alatt újjászervezni, — ha egyébért nem, legalább az anyagi és szellemi erőikkel való takarékosság megvalósításáért.

Van még egy másik szempont is, ami e társadalmi munkásság egységes terv szerint és középponti vezetés alatt való újjászervezése mellett szól. Úgy a revízió, mint a kisebbségi kérdés érdekében csak úgy lehet eredményes külföldi propaganda-tevékenységet kifejteni, ha e mozgalom idehaza rendelkezik olyan vezérkarral, amelynek tagjaiban megvan a kellő tudás, tárgyismeret és a nemzetközi politika kérdéseiben való jártasság. Eddig e mozgalmakban nagyobb szerep jutott a műkedvelőségnek, mint e két kérdés teljes ismeretével rendelkező tudásnak. A jelenlegi társadalmi szervezetek keretében, éppen a műkedvelőség előtérbe helyezkedése miatt nem lehetséges, hogy ilyen alkalmas vezérkar képződjék ki a fiatalabb nemzedék soraiban.

E társadalmi szervezetek jelenlegi vezetősége akkor teljesítené feladatát valóban dicséretre méltó módon, ha közreműködnék a revízió és a magyar kisebbségek ügyét szolgáló társadalmi mozgalom egységes terv szerint és középponti vezetés alatt való újraszervezésében. Ezzel egyrészt biztosítaná annak lehetőségét, hogy a magyar társadalom, bármilyen hosszú ideig is tartson e kettős cél érdekében folytatandó küzdelem, nem fog kimerülni sem anyagi, sem erkölcsi eszközeiben, — másrészt lehetővé tenné egy megfelelő ifjabb vezérkar kiképzését a jövő küzdelmeinek sikere érdekében. Nem csalódom, ha azt hiszem, hogy a magyar társadalom érdeklődése erkölcsileg és anyagilag szemben a többi hasonló célú társadalmi szervezetekkel, legmelegebben a „Magyar Revíziós Ligát“ karolta fel. Éppen ezért a Liga vezető embereinek lenne kötelessége napirendre tűzni a társadalmi szervezetek munkásságának az egység és a tervszerűség követelményei szerint való újraszervezését, — ha egyébként nem, legalább azért, hogy egy gazdaságosabb berendezkedés segítségével megakadályozza a magyar társadalom erkölcsi és anyagi eszközökben való kimerülését. Ha e kimerülés bekövetkeznék, ez lehetetlenné tenné nemcsak magának a Revíziós Ligának fennmaradását, hanem okozója is lenne a szépen indult magyar revíziós mozgalom ellanyhulásának, sőt bukásának is.

JANCSÓ BENEDEK